

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ο.Π. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΕΝΟΤ. 12 & 13)

12 Τί δέ; Τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδευτοὺς καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἰκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴ ἀναβάντες ἰκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

13 Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἐν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

Β. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

B1. Να αποδοθεῖ στη νέα ελληνική το απόσπασμα «ἡμέτερον δὴ ἔργον . . . σύνδεσμον τῆς πόλεως».

(Μονάδες 10)

B2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Διαίρεση της ψυχῆς, κατὰ Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη:

Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα με τα αντίστοιχα μέρη της ψυχῆς καὶ να αναλύσετε πῶς διαίρει τὴν ψυχὴν ὁ Πλάτωνας.

Αριστοτέλης	Αλόγιστον ή επιθυμητικόν Λόγον ἔχον μέρος Θυμοειδές
Πλάτων	Ἄλογον μέρος Ἐπιθυμητικόν Λογιστικόν

(Μονάδες 10)

B3. Με βάση το πρώτο απόσπασμα του πρωτοτύπου κειμένου (ενότητα 12) και το μεταφρασμένο που ακολουθεί (ενότητα 18 Πολιτικών), να καταγράψετε τις απόψεις Πλάτωνα και Αριστοτέλη για το ποιοι είναι κατάλληλοι να ασκήσουν την εξουσία στην πόλη:

Η άποψη ότι την εξουσία στην πόλη πρέπει μάλλον να την ασκεί το πλήθος παρά οι άριστοι που είναι λίγοι, νομίζω ότι μπορεί να συζητηθεί — με το νόημα ότι είναι μια άποψη που παρουσιάζει, βέβαια, κάποιες δυσκολίες, που περιέχει όμως ίσως και κάποια αλήθεια. Για το πλήθος μπορεί κανείς να πει τούτο: το κάθε επιμέρους άτομο μπορεί να μην είναι τίποτε το αξιόλογο, ενωμένοι όμως όλοι μαζί είναι ενδεχόμενο να είναι, όχι σαν άτομα αλλά σαν σύνολο, καλύτεροι από εκείνους — όπως ακριβώς τα δείπνα που γίνονται με τη συνεισφορά πολλών είναι καλύτερα από εκείνα που γίνονται με έξοδα ενός μόνο ανθρώπου. Πολλοί καθώς είναι, ο καθένας διαθέτει ένα μόριο αρετής και φρόνησης, και έτσι, ενωμένοι οι πολλοί γίνονται, κατά κάποιο τρόπο, ένας άνθρωπος με πολλά πόδια, με πολλά χέρια και με πολλές αισθήσεις — και με ανάλογη, βέβαια, αρετή και εξυπνάδα. Γι' αυτό και οι πολλοί είναι σε θέση να κρίνουν καλύτερα τα έργα της μουσικής και των ποιητών: ο ένας κρίνει ένα μέρος, ο άλλος ένα άλλο, και όλοι μαζί το σύνολο.

(Μονάδες 10)

B4. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων ή φράσεων του κειμένου που σας δίνονται: **βελτίστας φύσεις, αγαθόν, συναρμότητων τούς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκη.**

B5. Ο Πλάτωνας στην Πολιτεία αναφέρεται στην ακόλουθη λειτουργία του νόμου «αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.»

Από την άλλη ο Αριστοτέλης στα Πολιτικά (ενότητα 19) μιλά για την ακόλουθη μορφή δημοκρατίας: «Μια άλλη μορφή δημοκρατίας είναι αυτή στην οποία ισχύουν όλα τα προηγούμενα, η υπέρτατη όμως αρχή είναι τώρα ο λαός, όχι ο νόμος· είναι η περίπτωση κατά την οποία τα ψηφίσματα έχουν μεγαλύτερη ισχύ από τον νόμο· αυτό συμβαίνει όταν στην πόλη υπάρχουν και δρουν δημαγωγοί. Στις δημοκρατικές πόλεις που κυβερνιούνται κατά τον νόμο, δεν κάνει ποτέ την εμφάνισή του δημαγωγός, ἀλλ' είναι οι ἄριστοι πολίτες που έχουν την πρωτοκαθεδρία. Οι δημαγωγοί κάνουν την εμφάνισή τους εκεί όπου οι νόμοι δεν αποτελούν την υπέρτατη αρχή.»

Αφού μελετήσετε προσεκτικά τα δοθέντα αποσπάσματα, να καταγράψετε τις απόψεις των δύο φιλοσόφων για την αξία του νόμου και τις αρνητικές συνέπειες που συνεπάγεται η απαξίωσή του.

(Μονάδες 10)

B6. α) Με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια οι ακόλουθες: **ενδεής, ανδρείκελο, διηνεκής, πολυγονία, συνετίζω, υποδηματοποιός;**

β) Αντιστοιχίστε τα συνώνυμα:

A	B
ἐπιτρέπειν	κήδομαι
	ἐφήμι
μέλει	ἐφίεμαι
	ἀφήμι
εὖ πράξει	ἄθυμῶ
	μέλλω
βούλεται	εὖ πάσχω
	εὐτυχῶ

(Προσοχή! Περισεύουν 4 λέξεις της Β στήλης)

(Μονάδες 10)

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (Δημοσθένους Περί τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν 19-20)

Ἴνα δὲ εἰδῆτε ἔτι σαφέστερον, ὅτι οὐδεὶς ὑμῖν ἐγκαλεῖ ποτε τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἄρα παρέβητέ τι τῶν κοινῆ ὁμολογηθέντων, ἀλλὰ καὶ χάριν ἔξουσιν, ὅτι **μόνοι** ἐξηλέγξατε τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, μικρὰ ἐπιδραμοῦμαι περὶ αὐτῶν πολλῶν ὄντων. Ἔστι γὰρ δήπου ἐν ταῖς συνθήκαις τὴν θάλατταν πλεῖν τοὺς μετέχοντας τῆς εἰρήνης καὶ μηδένα κωλύειν αὐτοὺς μηδὲ κατάγειν πλοῖον μηδένα τούτων· ἐὰν δὲ τις παρὰ ταῦτα ποιῆ, πολέμιον εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. Οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐναργέστατα ἐοράκατε τοῦθ' ὑπὸ Μακεδόνων **γεγεννημένον**· εἰς τοῦτο γὰρ ὑπεροψίας ἦλθον, ὥστε εἰς Τένεδον ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου πλοῖα κατήγαγον καὶ σκευωρούμενοι περὶ αὐτὰ οὐ πρότερον ἀφείσαν, πρὶν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε τριῆρεις ἑκατόν **πληροῦν** καὶ καθέλκειν εὐθύς τότε καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐταῖς ἐτάξατε Μενεσθέα.

ἐξελέγχω = καταγγέλλω

ἐπιτρέχω = με συντομία εκθέτω

κατάγω = συλλαμβάνω

Γ1. Να αποδοθεῖ στη νέα ελληνική το κείμενο που σας δίνεται.

(Μονάδες 20)

Γ2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

εἰδῆτε: το β' ενικό οριστικής ίδιου χρόνου

παρέβητε: το γ' πληθυντικό προστακτικής ίδιου χρόνου

ἐξηλέγξατε: το ίδιο πρόσωπο στην οριστική μέσου παρακειμένου

μετέχοντας: το γ' ενικό υποτακτικής αορίστου β'

μηδένα: τη δοτική ενικού θηλυκού

Μακεδόνων: την κλητική ενικού

ἅπαντα: τη δοτική πληθυντικού ίδιου γένους

πρότερον: τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό

ἐψηφίσασθε: το ίδιο πρόσωπο στην ευκτική μέλλοντα

τριήρεις: την αιτιατική ενικού

(Μονάδες 10)

Γ3. α) Ἴνα δὲ εἰδῆτε ἔτι σαφέστερον, μικρὰ ἐπιδραμοῦμαι περὶ αὐτῶν πολλῶν ὄντων: Να αναγνωριστεί η δευτερεύουσα πρόταση (εἶδος, εισαγωγή, εκφορά, ρόλος) και να συμπτυχθεί σε μετοχή.

β) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθοι ὀροι του κειμένου: ὑμῖν, Ἑλλήνων, μόνοι, γεγενημένον, πληροῦν.

γ) Ἔστι γὰρ δήπου ἐν ταῖς συνθήκαις τὴν θάλατταν πλεῖν τοὺς μετέχοντας τῆς εἰρήνης καὶ μηδένα κωλύειν αὐτοὺς μηδὲ κατάγειν πλοῖον μηδένα τούτων: Να μετατραπεί ο πλάγιος λόγος σε ευθύ.

(Μονάδες 10)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΔΟΥΔΟΥΜΗ ΕΛΙΝΑ - ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΚΑΡΑΠΠΕΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ - ΣΥΡΜΟΣ ΜΙΛΤΟΣ
ΧΑΝΤΖΟΥΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ - ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
ΨΩΜΑ ΑΡΕΤΗ

